

Actietendens en Aandachtstraining bij alcoholafhankelijke patiënten

Gepubliceerd: 24-04-2008 Laatste bijgewerkt: 10-05-2024

het doel van deze studie is te onderzoeken of de her-training van een aandachtsbias een aandachtsbias voor alcohol stimuli verkleint en of een her-training van de automatische neiging om naar alcohol stimuli toe te gaan deze neiging verkleint. Ook...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON31772

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Alcoholtraining

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

alcohol-afhankelijkheid, alcoholisme

Aandoening

alcoholisme

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universiteit Maastricht

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: alcoholisme, gedragstherapie, impliciet, training

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

We verwachten dat de aandachtstraining vooral effect heeft op de automatische aandachtprocessen van de deelnemer, wat zowel zal blijken uit scores op de test waarmee getraind wordt (Stroop) als uit scores op een andere test (flicker-taak). Overeenkomstig wordt verwacht dat de training van de automatische actietendensen vooral effect heeft op deze automatische actietendensen, zowel gemeten met de taak die gebruikt wordt tijdens de training (AAT) als op een andere taak (SRC). Verder onderzoeken we of er ook effecten zijn op het niet direct getrainde proces (dus of aandachtstraining effect heeft op actietendensen en vice versa). Generalisatie wordt altijd onderzocht binnen de taak zelf (vergelijking van stimuli die getraind zijn vs. Stimuli die niet getraind zijn) en tussen taken (vergelijking taak waarmee getraind wordt vs. Taak waarmee niet getraind wordt). Naast deze effecten op de procesmaten worden een aantal klinisch relevante uitkomstmaten onderzocht: zucht (craving), motivatie om het verslavingsgedrag te veranderen, *self-efficacy* en kans op terugval. Voor zucht naar drank worden vragenlijsten gebruikt, en terugval ratio zal berekend worden aan de hand van interviews en informatie van de betrokken clinici.

Secundaire uitkomstmaten

Zucht naar drank (AAAQ)

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Onderzoek binnen het veld van verslaving heeft aangetoond dat patiënten met een diagnose van alcohol afhankelijkheid diverse relatief automatische of impliciete reacties hebben op alcoholgerelateerde stimuli. Twee voorbeelden van dergelijke processen zijn een automatische aandachtsreactie voor alcoholische stimuli en een automatische neiging om alcoholische stimuli te benaderen, respectievelijk een aandachtsbias en een toenaderingsbias. Beide grotendeels automatische processen lijken een rol te spelen in het in stand houden van verslavingsgedrag. Recent onderzoek heeft laten zien dat beide biases beïnvloed kunnen worden door vormen van training. In niet-klinische populaties hebben beide trainingen een effect laten zien op automatische reacties op alcohol en op drang om te drinken (craving). In eerste kleine klinische studies zijn ook positieve effecten gevonden. In deze studie worden diverse vormen van training getest in een klinische populatie van alcohol afhankelijke patiënten in verschillende klinieken.

Doel van het onderzoek

het doel van deze studie is te onderzoeken of de her-training van een aandachtsbias een aandachtsbias voor alcohol stimuli verkleint en of een her-training van de automatische neiging om naar alcohol stimuli toe te gaan deze neiging verkleint. Ook onderzoeken we of deze effecten specifiek zijn of dat training van aandachtsbias ook effecten heeft op actie-tendensen en vice versa. Tenslotte onderzoeken we de effecten van de trainingen op een aantal klinisch relevante variabelen zoals terugval, drang (craving) en motivatie om drinkgedrag te veranderen.

Onderzoeksopzet

De studie is opgezet als een Randomized Controlled Trial (RCT) met 6 verschillende groepen. Een van deze groepen zal de aandachts-training doen, 3 groepen krijgen verschillende versies van de actietendens-training, de vijfde groep krijgt een controle-conditie en de 6e conditie is een wachtlijstconditie (1 maand) waarna ze aan conditie I (aandachtstraining) worden toegevoegd. Alle trainingen bestaan uit een voormeting, vier trainingssessies een nameting en een follow-up periode van 3 maanden.

Onderzoeksproduct en/of interventie

Deelnemers worden toegewezen aan een trainingsvariant (aandacht of actie-tendens) of aan een placebo-training. Deze trainingen bestaan uit computertaken waarin alcohol gerelateerde en neutrale stimuli worden aangeboden waarop gereageerd moet worden. Bij de

aandachtstraining leert de deelnemer zijn of haar aandacht weg te sturen van de alcohol, bij de actietendens training om de alcohol weg te duwen, waarmee een vermijdings in plaats van een toenaderingsneiging aangeleerd wordt. In één actietendens-trainingsconditie reageert de deelnemer op een relevant kenmerk (duw alcohol plaatjes weg), in de andere actietendens trainingscondities en in de (placebo) controleconditie op een irrelevant kenmerk gerelateerd aan het formaat van het plaatje (bijv. trek rechtop staande plaatjes naar u toe, duw liggende plaatjes van u af). De automatische neiging van proefpersonen om de alcohol te benaderen wordt in de trainingssessies beïnvloed door ervoor te zorgen dat de proefpersoon (bijna) alle alcoholfoto's moet wegduwen en (bijna) alle plaatjes met fris in een formaat dat ze naar zich toe moeten trekken. In de controle-conditie wordt de trek/duw verhouding voor zowel alcohol- als frisfoto's op 50% gezet.

Inschatting van belasting en risico

Er is geen noemenswaardig risico aan participatie in de studie verbonden.

Contactpersonen

Publiek

Universiteit Maastricht

PO Box 616
6200 MD Maastricht
Nederland

Wetenschappelijk

Universiteit Maastricht

PO Box 616
6200 MD Maastricht
Nederland

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

alcoholisme

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Beperkte verstandelijke vermogens, psychotische stoornissen, andere aan middel gebonden stoornissen (uitgezonderd nicotine afhankelijkheid), en een As I stoornis die een dringende behandeling .

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blindering:	Enkelblind
Controle:	Geneesmiddel
Doel:	Behandeling / therapie

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	01-05-2008
Aantal proefpersonen:	102
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 24-04-2008

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC academisch ziekenhuis Maastricht/Universiteit Maastricht, METC azM/UM (Maastricht)

Goedgekeurd WMO

Datum: 04-06-2008

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: METC academisch ziekenhuis Maastricht/Universiteit Maastricht, METC azM/UM (Maastricht)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL21115.068.07